

Atık Yönetimi Piyasalarında Rekabet Politikası

Evrin Özgül KAZAK

19.04.2011/2011 Atık Yönetimi

Sempozyumu-Antalya

eokazak@rekabet.gov.tr

Rekabet Kanunu

- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun:
Tanımlar başlıklı 3. madde:

Teşebbüs: “*piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler*”

Mal: “*ticarete konu olan her türlü taşınır ve taşınmaz eşya*”

Rekabet Kanunu-2

Kapsam Başlıklı 2. Madde

- “Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemler bu Kanun kapsamına girer.”

Rekabet Kanunu-3

- Alım-satıma konu olan her atık bir maldır.
- Toplayıcılar, geri kazanımcılar/geri dönüşümcüler
Yetkilendirilmiş kuruluşlar (atık yönetim sistemleri):
“kâr amacı gütmeyen tüzel kişiliği haiz kuruluş”
birer teşebbüstür.

Atık Yönetimi Piyasaları

- *Atık Yönetimi Piyasaları (waste management markets):* ürünün atık haline gelmesinden sonra, düzenlemeler çerçevesinde tabi olduğu işlemlerin tümünün gerçekleştirildiği piyasaların genel ismi
- Atık yönetiminin sağlandığı piyasalar
- Düzenleme kaynaklı piyasalar

Atık Yönetimi Piyasalarında Rekabet Politikası-Genel Prensipler

- AB Kurucu Antlaşması 101-106. maddeleri rekabet kurallarını
- 191-193. maddeleri ise çevre konularını düzenlemektedir.
- Kurucu Antlaşma 11. madde:
“Çevrenin korunması gereklilikleri Birliğin tüm politika ve faaliyetlerinin tanımlanması ile uygulanmasında dikkate alınır.”

Atık Yönetimi Piyasalarında Rekabet Politikası-Genel Prensipler 2

- Avrupa Komisyonu:

“Rekabet ve çevre politikaları karşılıklı olarak birbirlerini güçlendirecek şekillerde uygulanmalıdır. Bu çerçevede, Avrupa Komisyonu’nun amacı, piyasaların açık olması ve en yüksek seviyede çevresel korunmanın sağlandığı bir ortamda rekabetin varlığının garanti altına alınmasıdır.”

Organization for Economic Co-operation and Development, “Environmental Regulation and Competition Policy Roundtables” DAF/COMP/2006/30 s.175

Atık Yönetimi Piyasalarında Rekabet Politikası-Genel Prensipler 3

- Öncelik: çevresel hedefin gerçekleştirilmesi
- Rekabet politikası, çevre politikası amaçlarına hizmet eden bir araçtır.
- Çevresel hedeflerin analizi sonrasında, bu hedefleri elde edebilecek en etkili piyasa enstrümanlarına karar verilmelidir.

Atık Yönetimi Piyasalarında Rekabet Politikası-Genel Prensipler 4

- Eşgüdüm için en iyi yol: çevresel düzenlemelerin yapımı aşamasında piyasalardaki rekabete etkileri bakımından değerlendirilmesi
- *Ömrünü Tamamlamış Taşıtların Kontrolü Hakkında Yönetmelik*
- *Atıkların Düzenli Depolanmasına İlişkin Yönetmelik*
- *Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği*
- *Atık Ara Depolama Tesisleri Tebliğ Taslağı*

Atık Yönetimi Piyasalarındaki Temel Anti-Rekabetçi Endişeler

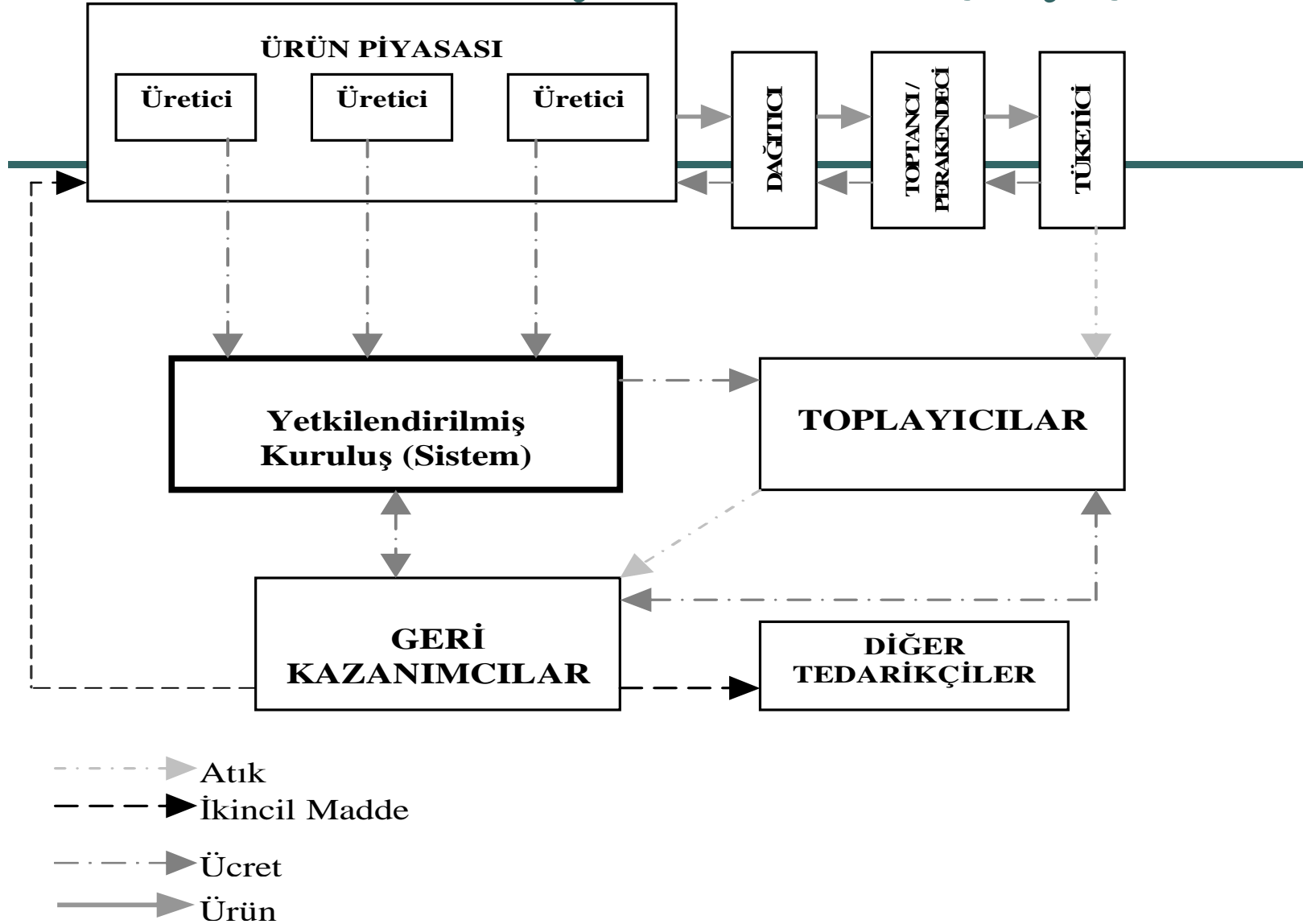
- Atık yönetimi piyasası

- 1) Toplama piyasası

- 2) Geri kazanım piyasası

- 3) Atık yönetim sistemleri piyasası: yetkilendirilmiş kuruluşlar

Atık Yönetimi Piyasalarının İşleyişi

Atık Yönetim Sistemleri Piyasalarındaki Temel Anti-Rekabetçi Endişeler

- Koordinasyon alanları: fiyat belirleme, bölge paylaşımı, ihalelerde birlikte hareket etme, ortak ürün tasarımı vb.
- Üyelik Koşulları/Süreleri a) ürün piyasasına yeni girişlerin zorlaştırılması: tüm taraflar bakımından eşit ve objektif olmalı b) uzun dönemli c) atığın tamamının yönetiminin devredilmesi
- Sistem Aidatı: Maliyetlerin ortaklaştırılması a) ürün piyasasındaki fiyat rekabetinin kısıtlanması b) ürün tasarımı ve yenilik alanında rekabetin kısıtlanması.

Toplama ve Geri Kazanım Piyasalarındaki Temel Anti-Rekabetçi Endişeler

- Toplama-geri kazanım firmaları ile yetkilendirilmiş kuruluşlar arasında yapılan anlaşmalar
 - 1) Yetkilendirilmiş Kuruluş Lehine Münhasırlık
Toplayıcıların seçim ve eylem özgürlüklerini sınırlar, diğer yetkilendirilmiş kuruluşların faaliyetlerini zorlaştırır.

Toplama ve Geri Kazanım Piyasalarındaki Temel Anti-Rekabetçi Endişeler 2

2) Toplayıcı/Geri Kazanımcı Lehine Münhasırlık

Yetkilendirilmiş kuruluş ile anlaşma yapamayan firmaların faaliyetlerini zorlaştırır/sonlandırabilir.

Münhasırlığa izin verilebilmesi için:

- münhasırlığın zorunlu olduğunun gösterilmesi,
- münhasırlık sürelerinin makul olması,
- münhasırlığın ihale yöntemi ile sağlanması gerekmektedir.

Toplama ve Geri Kazanım Piyasalarındaki Temel Anti-Rekabetçi Endişeler 3

3) Toplayıcıların Atığı Pazarlama Hakkının Kısıtlanması

Toplayıcıların ticari anlamda ilişkide bulunduğu 3. tarafların yetkilendirilmiş kuruluş tarafından belirlenmesi gerek toplama firmalarının gerekse geri kazanım firmalarının faaliyetlerini zorlaştırabilir.

Sonuç

İyi işleyen atık yönetimi piyasaları

- Kazançlar:

a) Çevresel hedeflerin tutturulması

insan ve çevre sağlığının korunması

doğal kaynakların korunması, enerji tasarrufu

b) Sürdürülebilir kalkınma

c) Toplama, geri kazanım alanlarında teknolojik gelişme ve yenilik, hizmetin kalitesinin artması

d) Gelir ve istihdam

Teşekkürler